

VERSLAG VAN DE NAJAARSEXCURSIE 1970 NAAR NOORD-DRENTE.

door: B.O. van Zanten en H.J. During.

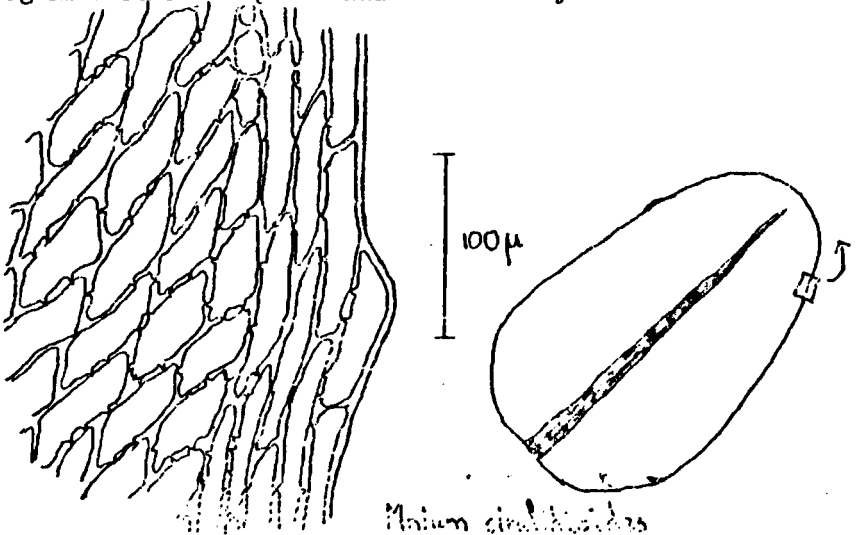
De najaarsexcursie 1970 werd gehouden op 12 en 13 september in het noorden van Drenthe met als standplaats Zeegse. Er werd overnacht in hotel "Duinoord", terwijl de kampeerders hun tenten opsloegen op de camping "De Molenkamp", schuin tegenover het hotel gelegen.

De zaterdagochtend werd besteed aan het inventariseren van het geaccidenteerde heideterrein dat vlak ten noordoosten van het hotel gelegen is. Dit gebied waarin veel *Empetrum nigrum* en op de vochtiger plaatsen *Erica tetralix* groeit, bleek zeer rijk te zijn aan levermossen, vooral de noordhellinkjes. In totaal werden hier 22 soorten levermossen verzameld. Vervolgens werd een vluchtig bezoek gebracht aan een sterk gestoord ven met veel veenputten. Ook de bosrand tussen de heide en het ven werd bekeken. Daarna zijn we verder gelopen naar twee vennetjes ten oosten van het Zeegserbos. Het meest noordelijke hiervan, bijna geheel omgeven door bosopslag, struiken en zomerhuisjes, bleek nog verrassend goed te zijn. Er komt veel *Oxycoccus palustris* en *Andromeda polifolia* in voor en tot onze grote verbazing vond Muller een vruchtdragend exemplaar van *Scheuchzeria palustris*. Het was bekend dat deze soort hier voorkwam, maar ondanks herhaaldelijk zoeken van de eerste onzer werd de soort nooit teruggevonden. Des te groter was dus de vruégde over deze vondst. Een andere interessante vondst in dit ven was *Sphagnum dusenii*. Enige jaren geleden is in dit ven door de eerste onzer *Aulacomnium palustre* gevonden met kapsels, welke deze keer niet werden waargenomen. Vlak ten zuiden van dit ven ligt een sterk gemetatropheerd ven met veel wilgen, dit leverde nauwelijks iets op. Vervolgens zijn we teruggelopen naar het hotel en vandaar zijn we per auto naar het bruggetje over de Drentse A tussen Oudemolen en Gasteren gereden, vanwaar we lopende naar de Dennenkolk aan de Drentse A gegaan zijn. Dit gebied bestaat hoofdzakelijk

uit eikenhakhout, verwaarloosd dennenbos en enkele, groten-
deels lichtgegroeide vennetjes. Er werden geen bijzondere
vondsten gedaan.

Een gedeelte van de deelnemers heeft de zaterdag besteed
aan het onderzoek van de veenmosrijke rietlanden langs het
Zuidlaardermeer in verband met een onderzoek dat Mej. Don Held
en de heer Van Windum aan dit type vegetatie verrichten.
Een apart verslag hiervan is in dit nummer opgenomen (pag. 13).

's Zondags werden eerst een paar elzenbroekbosjes en een
zacht glooiend weiland met veel trapgaten van koeien langs
het Zeegserdiepje vlak ten oosten van het bruggetje in de weg
tussen Zeegse en Vries-Zuidlaren bekeken. Hier werd *Mnium*
cinclidioides teruggevonden (zie Buxb. 23, 1969, p. 70). Als
interessante vondst uit het weiland kwam *Anisothecium* *vaginale*
tevoorschijn. Daarna zijn we gereden naar de Zeyerstrubben, ge-
legen langs de weg van Zeyen naar Peest. Deze bosjes bestaan
voornamelijk uit vrij lage, zeer grillig gevormde eiken met
enkele berken en als ondergroei zeer veel adelaarsvaren. De
meest interessante vondst was hier *Orthodicranum* *flagellare*.
Ook het nabij gelegen Zeyer hunebed werd nog even aan een in-
spectie onderworpen met als resultaat o.a. *Andreaea* *rupestris*.
Vervolgens werd koers gezet naar de overblijfselen van het

Bunnerveen. Eerst werd het reservaat in het noordoostelijk deel bekeken. Dit leverde niet veel bijzonders op. De *Lophozia capitata* welke hier eerder gevonden was (zie Buxb. 21, 1967, p. 34) werd niet gezien. Wel werd *Campylopus introflexus* met kapsels gevonden. In de diepe sloot welke het veengebied omgeeft werd o.a. *Philonotis caespitosa* gevonden en in het aangrenzende weiland *Blasia pusilla*. Een gedeelte der deelnemers is vervolgens nog naar een meer zuidelijk gelegen reservaat gegaan. In dit gebied waren veel vochtige, open heideterreintjes met o.a. *Campylopus brevipilus* en *Odontoschisma denudatum*.

Notitie.

Pohlia camptotrachela. Het materiaal van deze soort dat verzameld werd bij de Dennenkolk te Oudemolen was oorspronkelijk gedetermineerd als *Pohlia camptotrachela* var. *decipiens*. Wilczek en Demaret (Bull. Jard. Bot. Nat. Belg. 40, 4, 1970, p. 405 - 422) hebben echter aan de hand van kweekproeven kunnen aantonen dat deze variëteit (evenals *Pohlia proligera*) slechts een bepaald groei stadium van *Pohlia camptotrachela* is.

*Campylopus
introflexus*

De soortenlijst wer samengesteld aan de hand van gegevens van F. Bcs, M. Brand, W.N. Ellis, A. Luitingh, F.M. Muller, P. de Mey, P. Roorda van Eysinga, H. Sipman, F. Sollman en onze eigen gegevens.

Bezochte gebieden:

1. Zoegserduinen ten noordoosten van hotel "Duinoord".
2. bosrand tussen de Zeegserduinen en het vennetje ten noorden daarvan.
3. sterk gestoord vennetje ten noorden van de Zeegserduinen.
4. het noordelijkste vennetje ten oosten van het Zeegserbos.
5. het zuidelijkste vennetje ten oosten van het Zeegserbos.
6. Oudemolen, bos bij de Dennenkolk.
7. Elzenbroekbosjes langs het Zeegserdiepje vlak ten oosten van het bruggetje in de weg Zeegse - Vries-Zuidlaren.
8. weilanden tussen genoemde bosjes en het bruggetje.
9. Zeyerstrubben tussen Zeyen en Peest.
10. Hunebed Zeyen.
11. Bunnerveen, noordoostelijk reservaat.
12. Bunnerveen, zuidoostelijk reservaat.

! betekent met kapsels resp. perianthen.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<i>Hylocomium splendens</i>	x											
<i>Hypnum cupressiforme</i>	x					x			x!		x	
<i>H. cupr. var ericetorum</i>	x											
<i>H. cupr. fo filiforme</i>									x			
<i>H. cupr. ssp imponens</i>	x											
<i>H. cupr. var resupinatum</i>									x			
<i>H. cupr. var uncinatum</i>						x						
<i>Isopterygium elegans</i>						x			x			
<i>I. seligeri</i>									x!			
<i>Isothecium myosuroides</i>						x			x			
<i>Leptobryum pyriforme</i>								x			x	
<i>Leptodictyum riparium</i>						x	x!					
<i>Leucobryum glaucum</i>	x					x			x			
<i>Mnium affine</i>						x	x					
<i>M. cinclidioides</i>								x				
<i>M. hornum</i>					x	x	x		x!		x	
<i>M. undulatum</i>						x	x					
<i>Orthodicranum flagellare</i>									x			
<i>O. montanum</i>									x			
<i>Orthodontium lineare</i>					x!	x!			x!			
<i>Orthotrichum spec.</i>						x						
<i>Oxyrrhynchium praelongum</i>						x	x	x				
<i>Philonotis caespitosa</i>								x			x	
<i>Plagiotheciella latebricola</i>						x						
<i>Plagiothecium curvifolium</i>						x!			x			
<i>P. denticulatum</i>									x			
<i>P. laetum</i>						x	x		x!			
<i>P. ruthei</i>											x!	
<i>P. succulentum</i>							x					
<i>P. sylvaticum</i>						x	x					
<i>P. undulatum</i>						x			x			
<i>Pleurozium schreberi</i>	x			x					x			
<i>Pogonatum aloides</i>	x!											
<i>Pohlia bulbifera</i>								x			x	
<i>P. camptotrachela</i>							x				x	
<i>P. nutans</i>	x	x	x	x	x	x!		x	x!		x!	x!

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

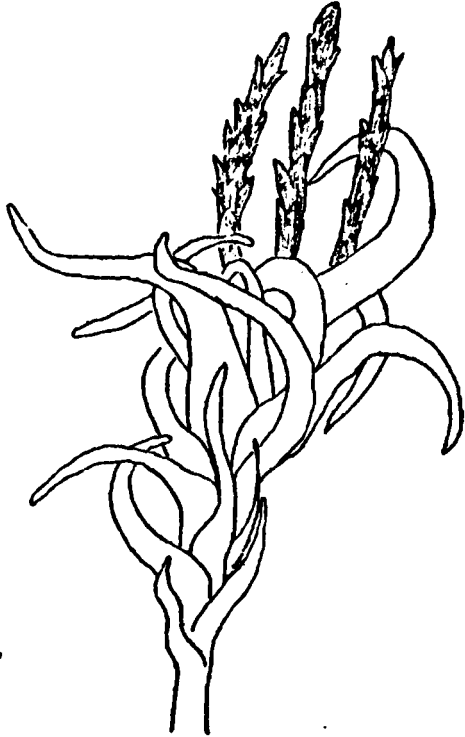
Pohlia nutans fo												
sphagnetorum				X								
Polytrichum commune	X		X	X	X	X	X					X
P. formosum						X	X	X	X			
P. juniperinum	X											X X
P. junip. ssp												
strictum				X	X							X
P. longisetum									X			
P. piliferum	X											X X
Pseudephemerum nitidum									X!			
Pseudoscleropodium purum					X		X	X				
Racomitrium canescens	X											
R. spec.												X
Rhytidiadelphus squarrosus	X				X	X	X	X				
Sphagnum compactum	X											X
S. cuspidatum												X X
S. dusenii				X								
S. fimbriatum												X
S. magellanicum				X								X X
S. molle	X											
S. nemoreum				X								X
S. palustre				X								
S. papillosum				X	X							
S. plumulosum												X
S. recurvum	X			X	X							
S. rubellum					X							X X
S. squarrosus							X	X				
S. subsecundum				X	X							
S. subsec. var.												
auriculatum				X	X							
S. subsec. var.												
obesum				X								
S. tenellum												X
Tetraphis pellucida						X			X			
Ulota bruchii									X!			

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Hepaticae.

Anthoceros laevis								x!				
Barbilophozia barbata	x											
B. hatcheri	x											
Blasia pusilla				x								x
Calyptogeia fissa			x									x
C. muelleriana		x			x			x		x	x	x
Cephalozia bicuspidata	x!	x!		x!	x!				x!		x!	x!
C. bicuspidata var. lammersiana			x									
C. connivens				x								x x
C. macrostachya												x
Cephaloziella elachista	x			x								x
C. hampeana	x											
C. starkei	x							x				x
Chiloscyphus pallescens							x					
Cladopodiella fluitans												x
Diplophyllum albicans	x						x					
Gymnocolea inflata	x								x			x x
Isopaches bicrenatus	x											
Lepidozia reptans							x		x			
Lophocolea bidentata	x							x	x	x		x
L. heterophylla							x			x!		
Lophozia ventricosa	x											x x
Marchantia polymorpha							x					x
Mylia anomala	x											x x
Nardia geoscyphus	x											x
N. scalaris	x											
Odontoschisma derudatum												x
O. sphagni							x					x x
Orthocaulis kumreanus	x											
Pallavicinia lyellii												x
Pellia epiphylla	x		x				x	x	x			x
P. nesiiana								x	x			

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Plectocolea crenulata		X										X
Ptilidium ciliare		X							X			
P. pulcherrimum									X			
Riccia fluitans							X					
Scapania compacta		X										
S. nemorosa		X										
Telaranea setacea				X							X	X
T. sylvatica		X										
Tritomaria exsectiformis		X										X

Orthodicranum
flagellare